

Juhend

Muutis:	Anneli Pärn	Kinnitas:	Urmas Sule
Ametikoht:	DIAG ülemõde	Ametikoht:	juhatuse esimees
Allkiri:	(allkirjastatud digitaalselt)	Allkiri:	(allkirjastatud digitaalselt)
Kinnitatud:	juhatuse 08.02.2022 otsusega nr 25	Kehtib alates:	10.02.2022

LABORI PROOVIVÕTU KÄSIRAAMAT

SISUKORD

1. Üldine info	1
2. Proovivõtu ajad ja kohad.....	2
3. Nõustamine ja info proovivõtu kohta.....	2
4. Uuringute tellimine	2
5. Saatekirjade ja tarvikute tellimine.....	3
5.1. Haigla osakonnad.....	3
5.2. Perearstid ja teised tellijad	3
6. Info patsiendile edastamiseks.....	3
6.1. Soovitused proovimaterjali andmiseks:	3
6.2. Paast on kohustuslik:.....	3
6.3. Taluvuse proovideks materjali kogumine	3
7. Eritingimusi nõudvad uuringud.....	4
8. Proovimaterjalide toomine laborisse.....	5
8.1. Üldised nõuded	5
8.2. Haiglasisene proovimaterjali transport	5
8.3. Proovimaterjali transport välistellijatelt.....	5
9. Kriteeriumid proovimaterjalide, tellimuste tagasilükkamiseks.....	6
10. Proovimaterjali võtmise üldinfo.....	6
11. Proovinõud ja proovivõtuvahendid	8
Tabel 1. Veenivere võtmise vahendid ja järjekord:	8
Tabel 2. Kapillaarvere võtmise vahendid:	13
Tabel 3. Muud materjalid.....	14
12. Viited.....	23

EESMÄRK

Proovimaterjali kogumise juhendi eesmärgiks on määratleda SA Pärnu Haigla (edaspidi Haigla) reeglid laboriuuringute tellimiseks, proovimaterjali võtmiseks ja transpordiks laborisse.

VASTUTUS

Proovivõtu käsiraamatus kehtestatud nõuete täitmise eest vastutavad kõik laboriuuringute tellimise, proovivõtmise, proovimaterjalide transpordi ja selle laborisse vastuvõtmisega tegelevad töötajad.

Üldvastutus lasub teenistuste ülem-, vanem- ja vastutavatel õdedel.

TEGEVUSKIRJELDUS

1. Üldine info

Proovivõtu käsiraamat kirjeldab juhiseid tellimuse esitamiseks, sobilike vahendite valimiseks proovimaterjali võtmisel, patsiendi ettevalmistamiseks, proovimaterjali kogumiseks ja toomiseks laborisse.

Juhend

2. Proovivõtu ajad ja kohad

Ambulatoorsed patsiendid

Materjal	Aeg	Koht
Vereproovide võtmine	E–N 7.30–17.00 R 7.30–16.00	Ristiku 1, K korpus, ruum K 125 Analüüside registratuur
Uriini-, rooja- röga- ja kaapeproovide vastuvõtt	E–N 7.30–17.00 R 7.30–16.00	Ristiku 1, A korpus, Proovimaterjalide vastuvõtt
Cito proovide võtmine	24 h	Ristiku 1, A korpus, A 105 kabinet
Verevõtmine patsiendi juures kodus *	Tellimuste vastuvõtmine tööpäeviti, verevõtmine patsiendi juures kodus kolmapäeviti 10.00–11.00	Helistada telefonile 447 3573 või 447 3571

*Tasuline teenus

3. Nõustamine ja info proovivõtu kohta

Täpsemat infot proovimaterjali kogumise tingimuste kohta jagavad:

Ametikoht	Telefon
diagnostikateenistuse juhataja	447 3570/ 7570
diagnostikateenistuse ülemõde	447 3573/ 7573
patoloogiaüksuse laborispetsialist	447 3582

Infot uuringu tulemuse tõlgendamise kohta saate järgmistelt arstidelt/laborispetsialistidelt:

Uuringu valdkond	Telefon
kliiniline keemia	447 3572
immunoloogia, nakkustekitajad	
hematoloogia, hüübimine	447 3570
mikrobioloogia	447 3578
molekulaardiagnostika	447 3579
immunoematoloogia	447 3589
patomorfoloogia	447 3582

4. Uuringute tellimine

Laborianalüüsidele saab tellimusi esitada elektroonselt (eelistatud) või paber kandjal.

Immunoematoloogiliste uuringute tellimiseks kasutatakse ainult paber kandjal vorme [Patsiendi verekaart \(VPH2.10.3.1.\)](#) ja/või [Veretoote tellimine ja vereülekannde protokoll \(VPH2.10.2.1.\)](#).

4.1. Tellimuse esitamine:

- 4.1.1. Elektroonsel tellimust saab esitada HIS-is (haigla infosüsteem) või perearstide programmis Perearst 2.
- 4.1.2. Paber kandjal saatekirjadena kasutada SA Pärnu Haigla saatekirju.
- 4.1.3. Saatekirjale märkida patsiendi, tellija, ja materjali võtja andmed ning oluline informatsioon proovimaterjali kohta.
- 4.1.4. Uuringute tellimiseks koostööpartneritelt kasutada vastavaid asutusepõhiseid saatekirju või vormistada tellimus HIS-is.
- 4.1.5. Välisuuringute saatekirju on võimalik välja printida vastavate laborite kodulehtedelt:

[SA TÜK Ühendlabor](#)

[SA TÜK Patoloogiateenistus](#)

[SA PERH Laboratoorium](#)

[SA PERH Patoloogiakeskus](#)

[Terviseameti Nakkushaiguste labor](#)

[Synlab](#)
[AS ITK Kesklabor](#)
[AS LTK Laboratoorium](#)

4.1.6. Täpsemat infot saate telefonilt 572 või ülemõelt tel 7573.

4.2. Lisatellimuse esitamine

Lisatellimuse esitamiseks juba laboris olevast proovimaterjalist helistada telefonile 447 3575.

4.3. Cito! uuringu tellimine

Cito! tellimuse esitamiseks täita elektroonne tellimus HIS-is või paber kandjal Cito saatekiri.

5. Saatekirjade ja tarvikute tellimine

5.1. Haigla osakonnad

5.1.1. Apteegist tellitavad tarvikud on verevõtutarvikud, glükomeetri testribad, alusklaasid ja muud proovimaterjali nõud. Tellimine toimub vastavalt kehtivale korrale [Ravimite käitlemise juhend \(JPH2.7.1.\)](#).

5.1.2. Erinevate transportsõotmetega proovinõude, kaapekatsutite ja testsüsteemide proovinõude tellimiseks täitke vorm [Laborist tellitavate tarvikute nõudeleht \(VPH2.8.3.1.\)](#) ja saatke laborisse. Tellimus täidetakse tööpäeva jooksul tellitud tarvikud saab kätte ruumist A101.

5.2. Perearstid ja teised tellijad

Saatekirju ja vajalikke tarvikuid saate laborist tellida täidetud vormil [Laborist tellitavate tarvikute nõudeleht \(VPH2.8.3.1.\)](#) esitatud tellimuse alusel või [haigla kodulehelt](#). Tarvikute tellimuse võib saata meilile labor@ph.ee või paber kandjal transpordiringiga.

6. Info patsiendile edastamiseks

Uuringute tellimisel tutvustada patsiendile proovimaterjalide võtmise nõudeid ning kuidas erinevateks uuringuteks valmistuda ([Vereanalüüsid ja proovimaterjalid](#)).

6.1. Soovitused proovimaterjali andmiseks :

6.1.1. Vereandmisele eelneval päeval on soovitatav patsiendil piirata kohvi ja alkoholi tarbimist ning vältida füüsilist pingutust.

6.1.2. Vahetult enne vereandmist vältida füüsilist pingutust ning istuda rahulikult protseduuritoa ukse taga vähemalt 15 minutit.

6.1.3. Kordusanalüüsiks anda verd umbes samal kellaajal.

6.1.4. Paastu vajavate analüüsides korral verd anda hommikul (vähemalt tund ärkvel oluna), muudel juhtudel võite verd anda soovitatavalt mitte varem kui 2 tundi pärast sööki.

6.2. Paast on kohustuslik:

Analüüt	Lühend	Soovitus
Ammoonium	fP-Ammoon	Paast 10-tundi, suitsetada ei tohi 6-8 tundi
Vitamiin B ₁₂	fP-B ₁₂	Paast 12-tundi
Folaat	fP-Fol	Paast 12-tundi
Gastriin	fS-Gastriin	Paast 12-tundi
Glükoos	fP-Glyc	Paast minimaalselt 2 tundi
Kasvuhormoon	fP-hGH	Paast 12-tundi, hommikul ja rahulolek
Taluvusproovid	GTT, LTT	Paast 8-14 tundi

6.3. Taluvuse proovideks materjali kogumine

6.3.1. Patsient ei tohi enne uuringut 8-14 h süüa, võib juua ainult vett.

- 6.3.1.1 Ambulatoorsetel patsientidel on võimalik taluvuse testi teostada kuni kella 14.00-ni, eeldusel, et patsienti on paastunud 8-14 tundi.
- 6.3.2. Vastunäidustused testiks: palavikuga haigus, kroonilise protsessi ägenemine, akuutsed seisundid (südameinfarkt), pikemaajaline voodislamamine, naistel menstruatsioon.
- 6.3.3. Ei tohi kasutada veresuhkru väärtusi suurendavaid ravimeid: salureetikumid, kortikosteroidid, oraalsed kontratseptiivid, salitsülaadid, põletikuvastased ravimid jt.
- 6.3.4. Osalise mao- või peensoole ülaosa resektsiooniga, malabsorptsiooniga patsientidel on teostatav vaid veenisisene glükoosi taluvuse proov.

7. Eritingimusi nõudvad uuringud

Eritingimusi nõudvate uuringute tellimisel on vajalik eelnev kokkulepe teenistuse juhiabiga 447 3571 või teenistuse ülemõega 7573.

LABORIANALÜÜSID	
Uuring	Nõuded
Trombotsüütide agregatsioon	Proovimaterjali saab võtta esmaspäeval ja neljapäeval kell 8.15 (transport eranditult haigla autoga, eelneva kokkuleppe alusel).
Voolutsütomeetiline immuunfenotüpeerimine: täisveri, luuüdi	Proovimaterjal võtta EDTA lisandiga katsutisse. Proovimaterjali saab võtta esmaspäevast-neljapäevani kella 10.00 -ni.
CD4+/CD8+ rakkude arv ja suhe	
Krüoglobuliinid	Võtab laboritöötaja. Vajalik eelnev kokkulepe laboriga.
M tuberkuloos (IGRA (tuberkuloosi sõeluuring))	Proovimaterjali on võimalik võtta esmaspäevast- neljapäevani
PATOMORFOLOOGILISED UURINGUD	
Lümfisõlmed	Ainult eelneval kokkuleppel laboriga, vajalik haigla transport PERH-i. Proovimaterjal peab saabuma laborisse hiljemalt kella 8.30-ks. Lümfisõlmed tuua laborisse koheselt pärast võtmist NaCl-ga niisutatud marlilapi vahel ning asetatuna kaanega suletavasse proovianumasse. Erandjuhtudel ja kokkuleppel võib proovimaterjali säilitada 4-8 °C juures ja see peab jõudma PERH patoloogiakeskusesse hiljemalt 24 tundi jooksul.
Immunofluoresents (IF) uuring (neeru ja naha biopstaadid)	Uuringumaterjal saata koheselt laborisse Michel's lahusega täidetud saateanumas (toatemperatuuril säilib materjal antud lahuses 3-5 ööpäeva). Vastava lahuse puudumisel asetada uuringumaterjal 0,9 % NaCl lahusega niisutatud marlilapi vahele, mis omakorda asetada suletavasse saateanumasse. Füsioloogilises lahuses saadetud materjal peab jõudma välislaborisse 24h jooksul! Proovimaterjal peab saabuma PH laborisse kella 10.00-ks. NB! Märkida saatekirjale, millist lahust kasutati!
Luuüdi	Sternaalpunktsioonil preparaatide valmistamine kooskõlastada vähemalt 1 tööpäev varem enne protseduuri teostamist patoloogialaboriga tel 584.

Juhend

8. Proovimaterjalide toomine laborisse

8.1. Üldised nõuded

- 8.1.1. Laboriuuringute proovimaterjal tuua laborisse suletavas transportkonteineris, püstises asendis.
- 8.1.2. Koheselt tuua laborisse
 - 8.1.2.1 Cito! uuringud
 - 8.1.2.2 Happe-aluse tasakaalu analüüsi materjal
 - 8.1.2.3 Liikvor ja punktsioonimaterjalid
 - 8.1.2.4 Kõik PCR proovimaterjalid
 - 8.1.2.5 Mikrobioloogilised uuringud
- 8.1.3. Proovimaterjalide säilitamisel ja transpordil vältida proovimaterjalide raputamist ja otsesest päikesevalgust.
- 8.1.4. Katsutid verega hoida verevõtmise järgselt temperatuuril +15...+24 °C (NB! v.a erandid vt p. 7) statiivil püstises asendis.
- 8.1.5. Saatekirjad asetage saastumise vältimiseks ja isikuandmete kaitsmiseks suletavasse kileümbrikusse.
- 8.1.6. Laborisse toodud proovimaterjalid asetada ruumis A101 laual olevatesse statiividele ja/või nõudesse.
- 8.1.7. Erakorralised punkaadid, mis on võetud kella 16.00 kuni 8.00 vahel ning nädalavahetustel tuua koheselt ruumi A101 lauale ja anda uksekella.

8.2. Haiglasisene proovimaterjali transport

- 8.2.1. Ristiku tn 1 ravil olevatelt patsientidelt (v.a AIO, recoveri palat ja EMO patsiendid), kellel on määratud plaanilised laboriuuringud, võtab vere tööpäeviti 7.30-13.00 labori töötaja verevõturingi ajal. Orienteeruvad ajad 7.45 ja 13.00
- 8.2.2. Täpset ajalist verevõtmist nõudvate uuringute (glükoosi taluvuse proov, laktoosi taluvuse proov, glükoos diabeediravi korrigeerimiseks, C-peptiid, insuliin jt) korral võtab vere osakonna töötaja.
- 8.2.3. NB! Ajavahemikus kella 17.00-08.00 vahel saabunud proovimaterjalist anda märku uksekellaga.

8.3. Proovimaterjali transport välistellijatel

Transpordiring perearstidele Pärnu linnas:

Kellaaeg	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev	Neljapäev	Reede
10.00	Mai PA	Mai PA	Mai PA	Mai PA,	Mai PA
10.05	Vajadusel: Viiking, Estonia	Vajadusel: Viiking, Estonia	Vajadusel: Viiking, Estonia	Vajadusel: Viiking, Estonia	Vajadusel: Viiking, Estonia
10.15	Ülejõe PA	Ülejõe PA	Ülejõe PA	Ülejõe PA, Kilingi-Nõmme	Ülejõe PA
13.00		Ülejõe PA	Ülejõe PA		
13.30	Ülejõe PA				Ülejõe PA
14.00	Mai PA	Mai PA	Mai PA	Mai PA	Mai PA

Transpordiring perearstidele Pärnu maakonnas:

Kellaaeg	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev	Neljapäev	Reede
10.00					
10.15			Pärnu		
10.30			koduvisiit		Pärnu-Jaagupi
10.45					Surju
11.00					Koonga
11.30	K-Nõmme	Häädemeeste		Kilingi-Nõmme	Audru
12.00	Surju (11.50)	Uulu		Uulu	
12.30	Paikuse/Sindi	Pärnu-Jaagupi	Audru	Paikuse/Sindi	
13.00	Koonga		Tõstamaa	Vändra	Häädemeeste

Juhend

Kellaaeg	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev	Neljapäev	Reede
13.30				Tootsi	
14.00					

9. Kriteeriumid proovimaterjalide, tellimuste tagasilükkamiseks

9.1. Kõik tellimused registreeritakse infosüsteemis, sealhulgas ka mittevastav proovimaterjal!

9.2. Mittevastavaks proovimaterjaliks loetakse:

9.2.1. Proovimaterjal puudub.

9.2.2. Vale proovimaterjal.

9.2.3. Vale proovinõu.

9.2.4. Märgistamata või valesti märgistatud proovimaterjal.

9.2.5. Ebapiisav kogus proovimaterjali.

9.2.6. Hemolüütiline, ikteeriline, hüübega või lipeemiline uuritav materjal (juhul kui nimetatud faktorid segavad uuringut).

9.2.7. Kahjustunud proovimaterjal (valesti säilitatud, valesti transporditud, aegunud proovimaterjal, purunenud proovinõu vm).

9.2.8. Vale proovimaterjali ja antikoagulandi suhe (hüübimisuuringute korral).

9.2.9. Saatekirjata, elektroonse tellimusega proovimaterjal.

9.3. Mittevastavaks tellimuseks loetakse:

9.3.1. Tellijat ei õnnestu identifitseerida.

9.3.2. Patsienti ei õnnestu identifitseerida.

9.3.3. Viga uuringute tellimisel (uuringud puuduvad, vale uuring jm)

9.3.4. Vale tellimus

9.3.5. Topelttellimus

10. Proovimaterjali võtmise üldinfo

10.1. Patsient identifitseerimiseks kasutada vähemalt kahte identifikaatorit, küsides patsiendi ees- ja perekonnanime ning isikukoodi ([Patsientide identifitseerimise juhendile \(JPH2.14.6.\)](#)).

10.2. Saatekirjaga tutvumine, valimaks õiged proovinõud ja jälgimaks eritingimuste vajadust enne proovimaterjali võtmist.

10.3. Proovinõu markeerimine

10.3.1. Proovinõu küljele (mitte kaanele) kleepida patsiendi andmetega kleebis või kirjutada loetavalt patsiendi ees- ja perekonnanime ning isikukood koheselt pärast uuringumaterjali võtmist.

10.3.2. Katsutite, tampoonide ja söötmepudelitele kleepida kleebis või kirjutada patsiendi andmed (nimi ja isikukood) ettenähtud kohta selliselt, et nähtavale jääks etteantud täituvuspiir ja katsuti sisu.

10.3.3. Laboris identifitseeritakse proovimaterjal proovinõul olevate patsiendi andmete alusel (saatekirjal ja proovinõul olevad patsiendi andmed peavad olema identsed).

10.3.4. Kui ühe uuringuga kaasneb mitu proovinõud/alusklaasi, siis peavad need olema kõik eristatavalt märgistatud.

10.4. Veenivere võtmise üldnõuded (juhend)

10.4.1. Soovitav on verd analüüsideks võtta hommikul tühja kõhuga;

10.4.2. Analüüsideks võtta veri enne diagnostilisi protseduure (radioloogilised uuringud, vereülekanded jne);

10.4.3. Punktisioonikoht valida infusioonikohast vastaskäelt;

10.4.4. Etüülalkoholi võtmisel punktisioonikoht puhastada alkoholivaba desinfitseeriva ainega;

- 10.4.5. Valesti ja valel ajal võetud proovimaterjal on kahjulikum kui võtmata jäänud proovimaterjal!
- 10.5. Uriiniproovi kogumise üldnõuded (infomaterjal)
- 10.5.1. Enne uriiniproovi võtmist ärge sööge ega jooge vähemalt 8 tundi (vajadusel võib juua klaasi puhast vett).
- 10.5.2. Jälgige, et viimasest urineerimisest on möödas vähemalt 4-6 tundi;
- 10.5.3. Uriiniproov on soovitatav koguda kohe pärast ärkamist;
- 10.5.4. Enne uriiniproovi võtmist peske käed seebi ja veega.
- 10.5.5. Välissuguelundid peske sooja voolava veega või puhastage niisutatud wc-paberiga (mitte kasutada seepi ega dušigeeli) ning kuivatage.
- 10.6. Rooja proovimaterjali võtmise üldnõuded (infomaterjal)
- 10.6.1. Proovi võtmisele eelneval nädalal toituda tavapäraselt;
- 10.6.2. Ühe nädala jooksul enne proovi võtmist ei ole soovitatav tarvitada antibiootikume, vismutipreparaate ega kõhulahtisteid (konsulteerida arstiga) ning pärasoole kaudu manustatavaid ravimeid (suposiidid).
- 10.6.3. Proovi ei soovitata võtta naistel menstruatsiooni ajal ning samuti hemorroidide veritsuse korral.

11. Proovinõud ja proovivõtuvahendid

Tabel 1. Veenivere võtmise vahendid ja järjekord:

Proovinõu nimetus/ Katsuti tähis/ Korgi värvus	Lisandid	Valdkond	Märkused
 <p>BacT/ALERT FA pudel (roheline kork, aeroobse külvi ja seente külvi jaoks) BacT/ALERT PF pudel (kollane kork, aeroobse külvi ja seenete külvi jaoks) BacT/ALERT FN pudel (oranž kork, anaeroobse külvi jaoks)</p>	Spetsiaalne sööde	Mikrobioloogia Aeroobsed ja anaeroobsed bakterid ja seened verest	<p>Proovimaterjali võtmiseks kasutada ainult libliknõela. Punktsooni koht desinfitseerida 70% alkoholiga vähemalt kaks korda. Söötme pudelilt eemaldada korgikate ning desinfitseerida pudeli kork 70% alkoholiga. Lasta desinfektandil kuivada! Täiskasvanutel ja üle 12 kg lastel võetakse ühte pudelisse 8-10 ml verd. Alla 12 kg laste puhul võetakse kuni 4 ml, milleks kasutatakse kollase korgiga pudelit (soovituslikud vere kogused vastsündinutel 0,5-2 ml, 1 kuu kuni 2 aasta 2-3 ml, vanematel lastel 3-4 ml). Söötme pudeli täitmisel hoida pudel püstises asendis. Esmalt täita aeroobne söötme pudel (roheline või kollane kork) seejärel anaeroobne söötme pudel (oranž kork). Pudelil on täitmise märgistus. Mitte üle täita! Täidetud pudeleid segada ringjate liigutustega 10 korda ning transportida koheselt laborisse. NB! Oluline on vere külvi pudelitele märkida proovimaterjali võtmise aeg ja punktsooni koht.</p> <p>Vere külvi üks sett koosneb ühe punktsooni käigus täidetud aeroobsest ja anaeroobsest pudelist. Korruga on soovitatav punkteerida vähemalt kahte veeni, et võtta vähemalt 2 setti (kummastki käest 1 sett). Kui ei õnnestu kahte veeni punkteerida, siis on soovitatav 1 veeni punktsooni korral võtta 2 setti (2 aeroobset ja 2 anaeroobset pudelit).</p>
<p>9NC-katsuti 9NC Coagulation sodium citrate 3,2%</p> <p>Sinine</p>	Naatriumtsitraat (1+9)	Hüübimisanalüüsid - PT, APTT, D-dimeerid, fibrinogeen, Trombotsüütide funktsiooni uuringud ATIII ja teised hüübimisfaktorid	<p>Katsuti täita märgistuseni. Katsutit pöörata rahulikus tempos 4 korda</p>
<p>4NC-katsuti 3,2% Sodium Citrate 4NC</p>	Naatriumtsitraat (1+4)	Erütrotsüütide settekiirus	<p>Katsuti täitaa märgistuseni. Katsutit pöörata rahulikus tempos 8 korda</p>

Proovinõu nimetus/ Katsuti tähis/ Korgi värvus	Lisandid	Valdkond	Märkused
 Must			
Hüübimisaktivaatoriga katsuti <i>Z Serum Clot activator</i> Punane	Hüübimisaktivaator	Haigustekitajad, ravimid, välistellimused	Katsutit pöörata rahulikus tempos 6 korda
Geeli ja hüübimisaktivaatoriga katsuti <i>Z Serum Sep Clot Activator</i> Kollane	Hüübimisaktivaator ja geel	PSA, fPSA, HE4, CA 125, haigustekitajad, allergia, ravimid	Katsutit pöörata rahulikus tempos 6 korda
LH-katsuti <i>LH Lithium Heparin</i> Roheline	Liitumhepariin	Kehavedelike biokeemia	Katsutit pöörata rahulikus tempos 8 korda
Geeliga LH-katsuti <i>LH Lithium Heparin Sep</i> Heleroheline	Liitumhepariin ja geel	Biokeemia, immunoloogia, etüülalkohol (med. näidustusel), kehavedelike biokeemia	Katsutit pöörata rahulikus tempos 8 korda
K2E/K3E-katsuti <i>K3E K3EDTA</i> Lilla	K ₃ EDTA	Hematoloogia, BNP, immunoematoloogia, HbA1c , ACTH (eeljahutatud katsuti) reniin, efusioonide leukotsüüdid Sepsise PCR uuringud (võtta 2 katsutit ja märgistada numbritega)	Katsutit pöörata rahulikus tempos 8 korda

Proovinõu nimetus/ Katsuti tähis/ Korgi värvus	Lisandid	Valdkond	Märkused
Glükolüüsi inhibiitoriga katsuti <i>FX Sodium Flouride/ Potassium Oxalate</i> Hall	Naatriumfluoriid	Glükoos, GTT, LactoseTT, etüülalkohol (eksperitiisiks)	Katsutit pöörata rahulikus tempos 8 korda Glükoosi taluvuse proovi (P3-GTT) teostamine 1) I vereproov (glükoos paastuseerumis/paastuplasmas) võtta enne glükoosi manustamist. 2) Järgnevalt manustada kliendile/patsiendile glükoos lahustatuna 200-300 ml vees: - täiskasvanule 75 g, - lastele 1,75 g glükoosi 1 kg kehakaalu kohta, kuid mitte üle 75 g. 3) Glükoosilahus tuleb patsiendil ära juua 3-5 minuti jooksul. 4) Testi ajal on patsient puhkeolekus. 5) II vereproov võtta täpselt 120 minutit pärast glükoosi manustamist. 6) Rasedatel võtta II vereproov 60 minutit ja III vereproov 120 minutit pärast glükoosi manustamist. Laktoosi taluvuse proovi (P3-LTT) teostamine 1) I vereproovi (glükoos paastuseerumis/paastuplasmas enne glükoosi manustamist) võtta enne laktoosilahuse manustamist. 2) Järgnevalt manustada kliendile/patsiendile laktoos lahustatuna 200-250 ml vees: - täiskasvanule 50 g, - lastele 2 g laktoosi 1 kg kehakaalu kohta, kuid mitte üle 50 g. 3) Laktoosilahus tuleb patsiendil ära juua 3-5 minuti jooksul. 4) II - IV vereproov võtta veresuhkru määramiseks täpselt 20, 40 ja 60 minutit pärast laktoosi manustamist. 5) Testi ajal on patsient puhkeolekus.
Mikroelementide katsuti <i>Trace element serum</i> Sügavsinine	K ₂ EDTA	Mikroelemendid	Katsutit pöörata rahulikus tempos 8 korda Katsutid küsida laborist
Lisandita katsuti <i>No additive</i> Valge	Lisanditeta	Liikvor	Katsutid markeerida proovivõtmise järjekorras. Välistellimuste puhul võtta üks lisa katsuti. NB! Proovimaterjali katsutis vähemalt 1ml.

Proovinõu nimetus/ Katsuti tähis/ Korgi värvus	Lisandid	Valdkond	Märkused
Veenivere võtmise nõel 	21G (0,8mm) roheline 22G (0,7mm) must	Veenivere võtmine	
Luer adapter 		Veenivere võtmine i/v (intravenoosne) kanüülist	
Libliknõel 	21G (0,8mm) roheline 23G (0,6mm) sinine	Veenivere võtmine Mikrobioloogia verekülvide võtmine (aeroobsed ja anaeroobsed bakterid ning seened verest)	
Nõelahoidja 			Ühekordsed
LH-süstal 	Liitiumhepariin isetäituv	Happe-aluse tasakaalu uuring arteriaalsest/nabaväädi verest	ÕHUTUSEGA SÜSTALDE (isetäituvad) KASUTUSJUHE Eelseadistatud meetod: 1. Valmistage süstekoht ette. 2. Lükake kolb süstla põhja, ning seejärel seadistage kolb soovitud vereproovi kogusele (vähemalt 0,7ml). 3. Eemaldage nõelalt kaitsekate, tõmmates seda otsast ettevaatlikult nõelaotsa kahjustamata 4. Tehke arteriaalne punktsioon tavalisel viisil, hoides süstalt umbes 45° nurga all. Veri voolab süstlasse, väljutades õhu läbi sisemise filtri(süstlakolvis). Märkus: Kui veri on filtrini jõudnud, tõmbub kolb arteriaalse rõhu abil tagasi. 5. Pärast proovi võtmist tõmmake nõel soonest ja rakendage punktsioonikohale survet

Proovinõu nimetus/ Katsuti tähis/ Korgi värvus	Lisandid	Valdkond	Märkused
			<p>viis minutit või kuni verejooks on lõppenud.</p> <p>6. Sisestage nõel stopperisse. Nõel allapoole suunatud, suruge kolbi kergelt. See väljutab järelejäänud õhu ja tihendab sisemise filtri. Kui õhk ei välju kiiresti, suleb filter varsti pärast verest märjaks saamist.</p> <p>7. Eemaldage nõel ja kinnitage süstlaotsale otsa kork (sisaldub süstla pakendis). Visake nõel nõuetekohaselt teravate materjalide konteinerisse.</p> <p>8. Proovimaterjali põhjalikuks segamiseks rullige süstalt peopesade vahel 20 kuni 30 sekundit.</p> <p>9. Transportige vereproov analüüsimiseks koheselt laborisse</p>
<p>LH-süstal</p> 	Liitiumhepariin aspireeritav	Happe-aluse tasakaalu uuring arteriaalsest/nabaväädi verest	<p>Aspiratsioonimeetod:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valmistage süstekoht ette 2. Hoidke süstalt nõelaga allapoole ja lükake kolb süstla põhja. 3. Eemaldage nõelalt kaitsekate, tõmmates seda otsast ettevaatlikult nõelaotsa kahjustamata 4. Tehke arteriaalne punktsioon tavalisel viisil, hoides süstalt umbes 45° nurga all. 5. Veri siseneb süstlasse ja niisutab filtri, seejärel aspireerige proov soovitud vereproovi koguseni, minimaalne proovimaterjali kogus on 0,7ml. 6. Pärast proovi võtmist tõmmake nõel soonest ja rakendage punktsioonikohale survet viis minutit või kuni verejooks on lõppenud. 7. Sisestage nõel stopperisse. Nõel allapoole suunatud, suruge kolbi kergelt. See väljutab järelejäänud õhu ja tihendab sisemise filtri. Kui õhk ei välju kiiresti, suleb filter varsti pärast verest märjaks saamist. 8. Eemaldage nõel ja kinnitage süstlaotsale otsakork (sisaldub süstla pakendis). Visake nõel nõuetekohaselt teravate materjalide konteinerisse. 9. Proovimaterjali põhjalikuks segamiseks rullige süstalt peopesade vahel 20 kuni 30 sekundit. 10. Transportige vereproov analüüsimiseks koheselt laborisse <p>JUHEND ÕHUTATUD OTSAKORGI KASUTAMISEKS</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pärast soovitud proovikoguse saavutamist hoidke süstalt selle otsaga püstises asendis. 2. Kinnitage kindlalt süstlaotsale otsakork. 3. Lükake kolb ettevaatlikult ettepoole (süstlaotsa suunas), et õhumullid süstlast väljutada läbi otsakorgi. 4. Otsakorgi sees olev õhk ei lähe enam välja, kui veri filtri sisepinna märgab. 5. Segage süstalt 30 sekundit, et tagada hepariini segunemine. Transportige süstal koos proovimaterjaliga laborisse koheseks analüüsiks

Tabel 2. Kapillaarvere võtmise vahendid:

Proovinõu nimetus/ Katsuti tähis/ Korgi värvus	Lisandid	Valdkond	Märkused
K2E/K3E-Microvette K3E K3EDTA Roosa	K3EDTA	Hematoloogia HbA1c	Verd võtta vähemalt märgistuseni. Pärast verevõttu eemaldada kapillaar ja sulgeda katsuti korgiga ning segada koheselt 10 korda.
LH-Microvette LH Lithium Heparin Oraanž	Liitiumhepariin	Biokeemia, immunoloogia, haigustekitajad	
Hüübimisaktivaatoriga- Microvette Z Clot Activator Valge	Hüübimisaktivaator	Biokeemia, allergia, haigustekitajad	
FH-Microvette Fluoride Heparin/Glucose Kollane	Fluorid+heparin	Glükoos Laktaat	
Naariumtsitraadiga- Microvette Citrat-Puffer (1:5) Lilla	Naatriumtsitraat	Erütrotsüütide settekiirus	Proovimaterjali kogus: analüüsiks vajalik kogus saadakse kapillaari täitmisel kapillaarverega (ilma õhumullideta). Pärast verevõttu eemaldada kapillaar ja sulgeda katsuti korgiga ning segada koheselt 10 korda.
Kannanõelad 		vastsündinutel kapillaarvere võtmiseks kannast	
Lantsett 		kapillaarvere võtmiseks sõrmest	

Tabel 3. Muud materjalid

Materjal	Vahendid	Märkused
Uriin	 <p>Uriini proovitops</p> <p>Vaakumkatsuti</p>	<p>Juhend patsiendile proovimaterjali võtmiseks</p> <p>Molekulaardiagnostika:</p> <ol style="list-style-type: none"> Materjal võtta hommikul, esimese urineerimise esimesed 10 ml. <p>Ribaanalüüs ja uriini külv:</p> <ol style="list-style-type: none"> Enne materjali võtmist pesta välissuguelundid voolava veega ja kuivatada. Materjal võtta hommikul, vahetult pärast ärkamist ja enne söömist ning füüsilist koormust. Analüüsiks proovimaterjal võtta uriinijuga katkestamata: alustada urineerimist WC-potti ning uriinijuga katkestamata võtta ~50ml proovimaterjali, urineerimine lõpetada (tühjendada põis) WC-potti. Adapteriga analüüsitopsist võtta vaakumkatsutiga vajalik kogus proovimaterjali. <p>Kateeteruriini kogumine:</p> <ol style="list-style-type: none"> Püsikateetriga patsientidel sulgege kateeter 1 tunniks klemmiga. Desinfitseerige spetsiaalne proovivõtukoht alkoholiga. Punkteerige spetsiaalset proovivõtukohta steriilse ühekordse nõelaga. Proovi ei tohi võtta kogumiskotist!
Kogutud uriin (ööpäevane)		<p>Järgnevate analüüside korral lisada pärast esimest uriiniportsjoni kogumishõusse vastav lisand:</p> <ul style="list-style-type: none"> dU-Ca, dU-Mg, dU-P analüüside korral lisada 25 mL kontsentreeritud HCl; katehoolamiinide ja 5-HIAA analüüside korral lisada 10-15 mL kontsentreeritud HCl; dU-Cu analüüsi korral lisada 10 mL 63% HNO₃, kogumishõu hoida toatemperatuuril; dU-UA analüüsi korral lisada 10 mL 5% NaOH. <p>Kogumine:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kogutakse 24-tundi Fikseerida kellaaeg kogumise alguseks Esimene ports uriini läheb WC-potti Kogumishõusse esimese uriiniportsjoni valamisel lisada vastav lisand Kogumise perioodil säilitatakse uriin üldjuhul temperatuuril 4-8 °C Kogumise lõppedes mõõta uriini kogus ja kirjutada saatekirjale. <p>Laborisse tuua hästi segatud uriini 5–10 mL.</p>
Roe	 <p>Roojatops labitakesega</p>	<p>Juhend patsiendile proovimaterjali võtmiseks</p> <p>Kiirtestid: Roojatopsi 2-4 ml või 1-3 g.</p> <p>Peitveri:</p>

Materjal	Vahendid	Märkused
	<p>Mikrobioloogia:</p> <p>Transportsööde FecalSwab (mikrobioloogilise külvi jaoks)</p>	<p>Roojatopsi lusika täis, umbes 1-3g võetuna 3-st erinevast kohast. NB! Kui on kahtlus seedetrakti veritsusele ja esimene proov osutub negatiivseks, siis korrata proovi 3 päevaste vahedega kokku 3 korda.</p> <p>Mikrobioloogia külvid: <i>Shigella, Salmonella, Campylobacter, Yersinia, E. Coli O-157</i> - võtta proovimaterjal transportsöötmesse <i>FecalSwab</i>.</p>
Liikvor	 <p>Lisandita katsuti Mikrobioloogia:</p> <p>BacT/ALERT PF pudel (kollase kork, aeroobse ja seente külvi jaoks)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nummerdage ja markeerige katsutid. 2. Seljaajuvedelikku võtke 4 järjestikku nummerdatud katsutisse (välistellimuse korral lisage katsuti): <ul style="list-style-type: none"> • I katsutisse 2 ml liikvorit biokeemilisteks analüüsideks. Biokeemiliste uuringute korral võtke kohe pärast protseduuri teostamist ka veeniveri; • II katsutisse 2 ml liikvorit mikrobioloogilisteks analüüsideks. Eemaldage söötmepudeli korgikate ning desinfitseerige pudeli kork 70% alkoholiga ning laske kuivada. Steriilse nõela ja süstlaga aspireerige katsutist süstlasse 2 ml liikvorit ja süstige läbi korgi söötmega pudelisse BacT/ALERT PF (kollase korgikattega). Segage ringjate liigutustega. • III katsutisse täiskasvanul 2 – 5 ml ja lastel 1 – 2 ml liikvorit rakkude analüüsimiseks; • IV katsutisse 2-3 ml liikvorit molekulaardiagnostiliste uuringute jaoks. 3. Katsutid sulgeda korrektselt korgiga 4. Erianalüüside tellimiseks (Tau-valk, Prioonvalk 14-3-3) küsida proovinõud laborist. <p>Koheselt transportida laborisse.</p>

Materjal	Vahendid	Märkused
<p>Punkteerimise teel saadud steriilsed kehavedelikud</p> <ul style="list-style-type: none"> • pleuravedelik • perikardivedelik • liigesevedelik • kõhuõõnevedelik • punktaat 	 <p>EDTA-katsuti</p> <p>LH-katsuti</p> <p>Molekulaardiagnostika:</p> <p>Lisandita katsuti</p> <p>Mikrobioloogia:</p> <p>BacT/ALERT FA pudel (roheline kork, aeroobse ja seente külvi jaoks) BacT/ALERT PF pudelit (kollane kork, aeroobse külvi ja seente külvi jaoks) BacT/ALERT FN pudel (oranž kork, anaeroobse külvi jaoks)</p>	<p>Mikroskoopiline, biokeemiline uuring: K2E/K3E-katsuti (lilla kork) Liitiumhepariiniga katsuti (roheline kork) - biokeemiliste uuringute korral võtta kohe pärast protseduuri teostamist lisaks veeniveri LH geeliga (roheline kork) katsutisse!</p> <p>Molekulaardiagnostika: Lisandita katsuti (valge kork)</p> <p>Mikrobioloogia: Punktatsioonikoha nahk desinfitseerida 70% alkoholiga vähemalt kaks korda. Eemaldage söötmepudeli korgikate ning desinfitseerige pudeli kork 70% alkoholiga. Laske desinfektandil kuivada! Punkteerige ja aspireerige materjal süstlasse. Kui abstsessi punkteerimisel on mädaeritus vähene, süstige sinna steriilset füsioloogilist lahust ning aspireerige see tagasi süstlasse. Süstige kohe 5 - 10 ml materjali kõigepealt anaeroobsesse (oranži korgikattega) ja seejärel aeroobsesse (rohelise korgikattega) pudelisse, segage ringjate liigutustega.</p> <p>Kui materjali kogus on väike – kuni 4 ml, kasutage kollase korgikattega pudelit. Anaeroobse külvi jaoks kasutage lisaks ka oranži korgikattega pudelit.</p>

Materjal	Vahendid	Märkused
Ninakaabe	<p>Molekulaardignostika:</p> <p>Copan ESwab</p> <p>Steriilne tampoon tuubis</p> <p>A-, B-gripp ja RS-viirused</p> <p>Mikrobioloogia:</p> <p>Transportsöotmega (söega) katsuti ja tampoon (peenem ja jämedam)</p>	<p>Molekulaardiagnostika: Nasofaarüksist analüüsi võtmiseks viia proovivõtu tampoon võimalikult sügavale ninakäiku, lasta tampoonil hetk märguda ja siis keeravate liigustega hõõruda tampooni vastu nina vaheseina.</p> <p>Mikrobioloogia: Ninaneelukaape võtmiseks viige peenike tampoon mööda ninakäigu põhja võimalikult sügavale ninakäiku ja tehke mõned pööravad liigutused. S. aureus' e kandlus: Keerutage jämedamat tampooni ninaesikus vastu ninasõõrmete limaskestast (maksimaalselt 2cm sügavuselt).</p>

Materjal	Vahendid	Märkused
Kurgukaabe	<p>Molekulaardiagnostika:</p> <p>Steriilne tampoon tuubis</p> <p>Mikrobioloogia:</p> <p>Transportsöötmega (söega) katsuti ja tampoon</p>	<p>Molekulaardiagnostika: Orofaarüüksist analüüsi võtmiseks tuleb proovivõtu tampooniga tugevalt kaapida neelu tagaseina, võttes proovi võimalikult sügavalt alaneelust.</p> <p>Mikrobioloogia: Võtke materjal tonsillidelt ja neelu tagaseinalt. Vältige puudet keele ja suuõõne limaskestaga.</p>

<p>Emakakaelakanal/ ureetra</p> <ul style="list-style-type: none"> • HPV • Suguhaigused • <i>U.urealyticum</i> ja <i>M. hominis</i> külv • Külv PID kahtlusel • Mikroskoopia <p>Tupekaabe</p> <ul style="list-style-type: none"> • GBS külv • Seenekülv • Mikroskoopia 	<p>Molekulaardiagnostika:</p> <p>Copan eNat PM L-shape applicator)</p> <p>Copan eNat PM Regular applicator</p> <p>Mikrobioloogia:</p> <p>Proovitops MYC/URE transpordisöötmeega <i>Ureaplasma sp</i> ja <i>Mycoplasma hominis</i> uuringuks külvimeetodil</p> <p>Transpordisöötmeega (söega) katsuti ja tampoon (peenem ja jämedam)</p>	<p>HPV – Materjal võtta tsütospaatluga ektotserviksilt, tõmmates 360 kraadise ringja liigutusega üle ektotserviksi</p> <p>Suguhaigused: <i>Naistel:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Emakakaelast proovimaterjali võtmisel esmalt eemaldada steriilse tampooniga emakakaelakanali suudmelt limakork, seejärel võtta komplektis oleva tampooniga 1-2 cm sügavuselt kanalist tampooniga proov (rasedatelt võtke ektotserviksist) ning asetada proovinõusse. • Ureetrast proovimaterjali võtmisel võtta proov komplektis oleva tampooniga ning asetada proovinõusse. <p><i>Meestel:</i> Urineerimisest peab olema möödunud vähemalt kolm tundi. Võtke proov tampooni abil ureetrast 3-4 cm sügavuselt. Keerake tampooni enne väljavõtmist ning asetage proovinõusse.</p> <p>Mikrobioloogia külvid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Emakakaelakanali kaabe või ureetrakaabe <i>Ureaplasma sp</i> ja <i>Mycoplasma hominis</i> uuringuks külvimeetodil <i>Naistel:</i> Eemaldage emakakaelakanali suudmelt lima-kork, seejärel võtke 1-2 cm sügavuselt kanalist tampooniga proov (rasedatelt võtke ektotserviksist). Murdke tampoon transpordisöötme purki. <i>Meestel:</i> Urineerimisest peab olema möödunud vähemalt kolm tundi. Võtke proov tampooni abil ureetrast 2-3 cm sügavuselt. Keerake tampooni enne väljavõtmist. Murdke tampoon spetsiaalse transpordisöötme (MYC/URE) purki. 2. Tupekaabe GBS külviks: Materjal võtke tampooniga tupeesikust, saatke söega transpordisöötmes. 3. Tupekaabe aeroobseks ja seente külviks: Materjal võtke tampooniga tupe tagumisest võlvist, saatke söega transpordisöötmes. 4. Emakakaelakanali kaabe külviks (PID kahtlusel) Eemaldage steriilse tampooniga emakakaelakanali suudmelt limakork, seejärel võtke steriilse tampooniga 1-2 cm sügavuselt kanalist tampooniga proov (rasedatelt võtke ektotserviksist) ning saatke söega transpordisöötmes.
--	---	---

Materjal	Vahendid	Märkused
	<p>Mikroskoopia</p> <p>Preparaadiklaas/ Transpordikarp</p>	<p>Mikroskoopia: Võtke materjal enne PAP testi võtmist, steriilse tampooniga eemaldage emakakaelast limakork ja alles seejärel võtke uue tampooniga materjali preparaadiks. Materjal võtke tampoonidega emakakaelakanalist (1-2 cm sügavuselt) ja tupe tagumisest võlvist. Materjal kandke rullivate liigutustega õhukese kihina alusklaasile - lihvserva poole emakakaelakanali materjal, kaugemasse serva tupematerjal. Preparaadiklaasid tooge laborisse transpordikarbis.</p>
Tupekaabe GBS skriining	 <p>Steriilne transportsöötmega tuub</p>	Materjal võtta steriilse tampooniga tupeesikust.
VRE (Vankomütsiin- resistentne enterokokk) skriining	 <p>Steriilne transportsöötmega tuub</p>	Materjal võtke steriilse tampooniga pärakuümbruse voltidelt. Tampoon ei tohi olla nähtavalt roojaga koos.
Röga	 <p>Puhas lisandita proovinõu</p> <p>Röगतops (TB)</p>	<p>Proovimaterjal võtke hommikul. Enne proovivõtmist harjake hambaid ja keelt ning loputadage suu keedetud veega. Seejärel köhatage paar korda sügavalt, et saada röga sügavalt hingamisteedest. Sülg ei sobi uurimiseks.</p> <p>Mükobakterite-infektsiooni korral võtta proovimaterjal eraldi märgistatud proovinõusse (TB).</p>

Materjal	Vahendid	Märkused
Kaaped: <ul style="list-style-type: none"> Nahakaabe Küünekaabe Juuksed 	 Eppendorf tuub	Protseduuri teostamine ja materjali kogumine Dermatofüütide uuringuks koguda materjali terve ja kahjustatud naha alade piirilt steriilse nõri skalpelliga kaapeid tehes. Kүүs lõigata nii kaugelt kui võimalik. Paksenenud küüne puhul teha steriilse nõri skalpelliga kaapeid küüne alt ja/või küünevalli piirkonnast. Juukseid koguda kahjustuskoldest pintsettidega kitkudes. Kreeme, puudreid ja ravimeid kahjustuskohal vahetult enne proovivõttu mitte kasutada. Võetud materjal asetada Eppendorf tuubi, markeerida proovinõu ning saata koos saatekirjaga laborisse.
Eritised: <ul style="list-style-type: none"> Mäda Haavaeritis Haavandikaabe Konjuktiivikaabe Kõrvaeritis 	Molekulaardiagnostika: Steriilne tampon tuubis Mikrobioloogia: Transportsöötmega (sõega) katsuti ja tampon	Mäda, haava- ja haavandieritis: <ul style="list-style-type: none"> haavandi pind puhastage steriilse füsioloogilise lahusega eemaldage nekrotiseerunud kude proovimaterjal võtke hõõrudes tampooni kergelt, ringja liigutusega soovitud kohas Konjuktiivikaabe: <ul style="list-style-type: none"> Konjuktiivikaabe võtmiseks eemaldage ettevaatlikult nähtav mäda ning tõmmake tampooniga üle silma alalau, vältides kokkupuudet ripsmete ja nahaga Kõrvaeritis: <ul style="list-style-type: none"> Väliskõrvapõletiku korral eemaldage eelnevalt eksudaat ja koorikud ning võtke materjal kuulmekäigust tugevalt tampooniga hõõrudes. Keskõrvapõletiku korral võtke materjal steriilse süstlaga aspireerides või tampooniga läbi steriilse kõrvapeegli
Anaalkaabe	 Steriilne tampooniga katsuti, niisutatuna glütseroolis või füsioloogilises lahuses	Proovimaterjal võtke hommikul ärkamise järgselt leiges vees või glütseroolis niisutatud tampooniga perianaalsetelt voltidelt. Tampoon asetage steriilsesse lisandita katsutisse.
Aspiraadid Loputusvedelikud Koetükid Kanüüliotsad	 Steriilne lisandita katsuti/ Steriilne proovitops	Koetükid, kanüüliotsad: Kuivamise vältimiseks lisage mõned ml steriilset füsioloogilist lahust. Eemaldage kanüül ja lõigake steriilsete kääridega ~5 cm tükk otse proovitopsi või steriilsesse keeratava korgiga katsutisse.

Materjal	Vahendid	Märkused
	 Süstal	
Mikrobioloogilise külvi jaoks: Veresoonekateetri tükid Biopsiamaterjal	 Steriilne lisandita katsuti/ Steriilne proovitops	Enne kateetri eemaldamist puhastage ümbritsev nahk alkoholiga. Aseptiliselt eemaldatud kateetrist lõigake steriilsete kääridega 5 cm pikkune tükk otse katsutisse/proovitopsi.
Rinnapiim	 Steriilne lisandita proovinõu	<ul style="list-style-type: none"> • Peske rind ja käed sooja veega, • Lüpske veidi piima välja ja • Seejärel koguda vähemalt 2 mL rinnapiima steriilsesse proovitopsi.

Tähis	JPH2.8.3.-5
Alus	PPH2.8.

12. Viited

1. [Juhtimiskäsiraamatu JKPH02 peatükk 2, alamprotsess 8](#)
2. [Juhtimiskäsiraamat JKPH02 peatükk 2, alamprotsess 2](#)
3. [JPH2.13.6. Analüüsideks kapillaar- ja veenivere võtmise juhend](#)
4. Info uuritava materjali kogumise (proovianumad), säilitamistingimuste ja analüüsimise aja kohta TLAB07.
5. [NCCLS H3-A5, Vol. 23 No.32 Procedures for the Collection of Diagnostic Blood Specimens by Venipuncture](#)
6. [VPH2.8.4.1. Avaldus patomorfoloogiliste uuringute vastuste ja preparaaside väljastamiseks](#)